

ШЫН

ТЫВАНЫН ЭН ХООЧУН НАЦИОНАЛ СОЛУНУ — «ШЫН» БИР ДУГААР НОМЕРИ 1925 ЧЫЛДЫН АВГУСТ 31-ДЕ
«Шын» бүгү төөгүзү — Тыванын хөй националдыг чонунун, оон солун чүгле төөгүнү дириг херечизи, чизелекчизи эвес, а харын тыва черге болган бүгү-ле болуш-куннарны идеккейлиг киржикчизи. Солун республиканың экономиказын, культуразын хөгжүдеринге национал үжүк-бижин тургузарынга, исптеридиринге, национал журналистерни, полиграфистерни, тыва интеллигенцияны, чогаалчыларны белектээринге төлөптүг үлүүн кирген.

Солун 1925 чылдың август 31-де үнүп эгелээн.

№ 49 (16000) ◆ 1998 чылдың май 16, суббота ★ Ат салган шагы 20.40 ☆ Садар өртээ 1 рубль 50 копек.

ЖЫМ-ДАА, ЧУУ-ДАА УТТУНДУРБААН

БАЙЫРЛАДА БОЛУП ЭРТКЕН ХЕМЧЕГЛЕР

ЭГИННИГ ЧҮВЕ ЭННЕСПЕС

«Шын» — тыва журналистиканың школазы болган дизе хөөрем чок. Оон ханаларындан үнүп ажилдакчыларның аразында Тыванын улустун чогаалчылары Салим Сүрүн-оол, Юрий Кюнзегеш, Кызыл-Эник Кудажы, Тыва Республиканың алдарлыг ажилдакчызы Олег Сувакпит, чогаалчы Владимир Серен-оол, журналистер Кызыл-оол Тюлош, Куулар Арак-чаа, Топчаа Монгуш, Дангыт Чыдым, Алексей Айр болгаш өскелерни даа бо база бир онзагай хүнде сактып, адап болур. Ол ышкаш ТР-нин культуразынын алдарлыг ажилдакчылары Валерий Шаравин, Салчак Самба-Людпун, Таан-оол Хертек, Охемчик Ондар, Александр Дембирель, ТР-нин культуразынын алдарлыг ажилдакчылары Алексей Дүгержаа, Владимир Чадамба, журналистер Мижит-оол Саая болгаш өскелерни даа солунун сайзыралы дээш кириген үлүг-хуузу улуг.
Рынок харылааларынче шилчээн амгы нарын үе-чаада Тыва Республиканын Президентизи болгаш Чазак сан-хөө талазы-биле берге байдаллар турза-даа, республиканын хоочун солунун шаа-биле деткип келген болгаш моон-даа сонгаар деткип дээрзинге редакцияны коллектив биүзүр турар. А «Шын» солун бодунун оочунда Тыва Республиканын удуртулазынга социал-экономика тиг реформалары боттандырынгаш, республикада политиктиг байдалды, националлар аразында харылаалары быгылаарынга боттуг дузаны бодунун арныннын таварыштыр чорудап апаар.
СОЛУНУН РЕДКОЛЛЕГИЯЗЫ.

Президентиниң аялгалы ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ДИАЛӨ-БИЛЕ

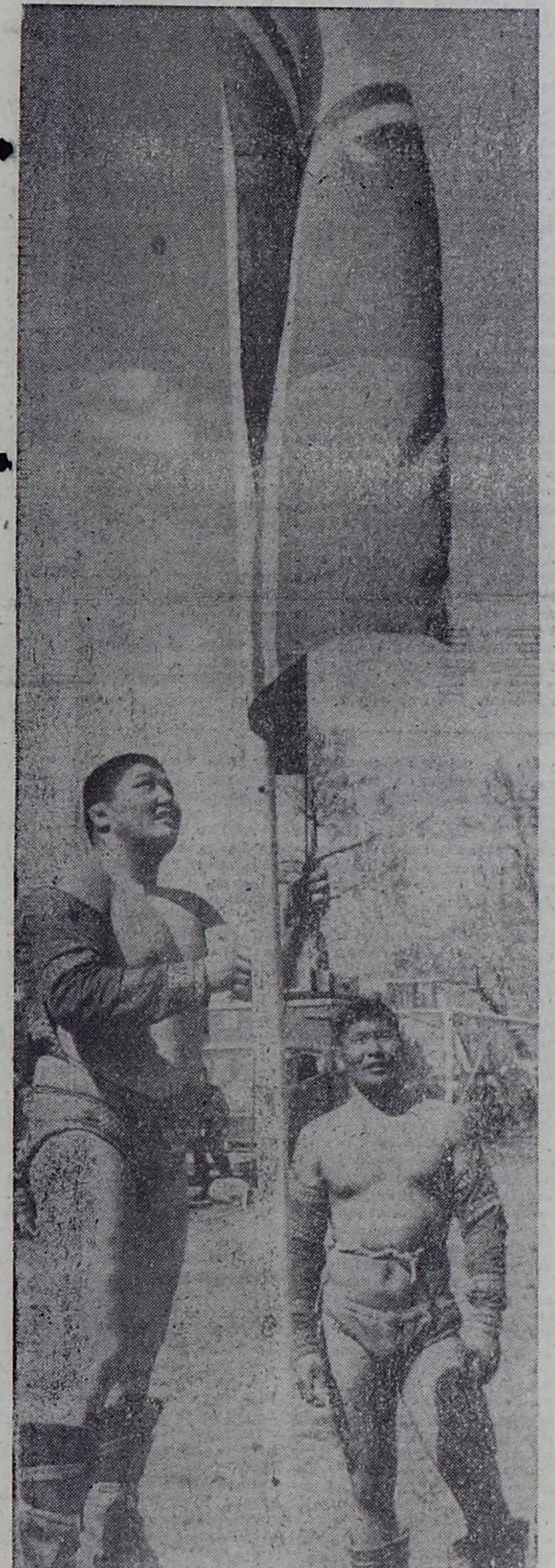
Бо чылдың апрель 11-де болук депутаттарын дала-биле Тыва Республиканын Президентиниң Ш. Д. Ооржак ТР-нин Дээди Хуралын депутаттары биле ужуражылганы эрттирген.
Чая сонугтурган парламентарийлер Дээди Хурал ажилдап болурун талазы-биле кворум бар бе, азы чот бе дээриниң дугайында айтырыгны кюдурген. Ол айтырыгта хамаарыштыр ТР-нин Юстиция сайыды С. С. Күжүгет биле эрге-хойду органнар-биле харылаа турарынын талазы-биле Президентиниң аялгалында дүңгүлдүргөнү биле депутаттарын дала-биле Ооржак тайымбылларын кылан. Оларнын-биле алырга, кворум бар бооп турар, чүк диез парламенттин ажилдап эгелээринге сонугтурган депутаттарнын малап-ла үштүң ийизи турар деп чүвени Россиянык-даа, Тыванык-даа кайым-даа хоойдужуудага дүңгүлдүргөнү биле депутаттары биле кументилеринде тодаргай-биле айттаан.
Депутаттар бирги органи-аастыг өссөгүтү хамаарыштыр болгаларын солукан болгаш ДХ-нин түр регламентини ажилдап кыллары дугурушкан.
Президент Ш. Д. Ооржак сөс ап чүве чугаалаш, депутаттарга өмин эрртир политикаке сундулашкан, кончук таптыг ажилдап эгелээрин сүмелээн.
Бистин көрр.

Дээди Хуралдын депутаттарына, тус чер бот-башкарылга чагырга черлериниң даргаларына, төлээлекчилериниң тус чер Хуралдарына, республиканың Президентиниң

РАДИО ДАМЧЫШТЫР МЕДЕГЛЕЛИ

Хундулуг ха-дуңмалар! Республикага эрткен сонугта кампаниязын нарын болган, илчалажак сонугдалар колдууда болуп эрткен. Ол сонугдалар, бирээде, киржикчилериниң болгаш бугу деңгелдериниң кандидаттарынын санынын талазы-биле кончук хой болуп онзагайлаан. Аңаа 1700 кандидат, 15 муң хире бүзүр-тирен кижилер, хайгааракчылар, сонугта каттыкчылар болган болгаш блок-тармы киришкен. Ындыг болганда, бистер бүгүде эдирик хой солун программаларын иштинден эчине сонуграанымысты экине адыр ари-ыла болган бис. Ийне, сонугдаларны чурттуң болгаш республиканың чая хоойуларын езууга эртирген. Уште, сонугта кампаниязын узамдыгымыннын болган: сонугдаларнын баштайгы хуусааларын эрткен чылдың декабрь 14-те эртерин кылдыр доктаатканан, а ону бо чылдың апрельде эртерегенин билер болгай силер.
Ындыг турбузе, республиканың Чазак сонугдаларын чогур деңгеле эрткен турарың хандырып шыдаан. Акшаландырышкынын улуг чедипчеш чору турда-ла, акса-хөредчилерин дилеп тыпкап, Республиканың чылынга, электри энергиязынга, харылаага, транспортка херегелерини хандырышкан, экономиканы амьдыралчы чугула адырлары доктаамал ажилдаан. Айымдыг корум-чурум хажыдышыкны болбаан, олуржур-чидиржир чоруктуң саны 35 хуу кызарылган, факт-барымдаа ол дугайын херечилеп турар.

Сонугта мурунун кампаниязын эртерегине бугу-ле нарын байдаллар турза-даа, Топ сонугта комиссия бодунун соругазын колдууда күөөсип шыдаан дээрин демделээр апаар. Партияларын болгаш шимчешкинерин төлээлекчилерин кириштиришкан, сонугта комиссияларын федералдыг чая хоойулар езууга тургускан. Оларнын ажилынын ажык-чарлы хандырттыган. Сонугчуларын келириниң дугайында чая хоойужууда езуугаар доктааткан 50 хуу моондак кандидаттың сонугтурган деп санаттынарынга сонугдаларга чурт-такчы оюнук илчелкейлиг киришкени улуг ролду база ойнаан. Буудуг шүгүкчүлерни тодарадир органы сонугдаларга ол берген. Душ болган киржикчилериниң киржине харын-даа ол шалтак болган. Ынчалажак ыңдыг кандидаттар эвеш болган болгаш олар колдууда-ла сонугтурбаан.
Бадыйлашкынын бирги ээлчэне сонугчуларын 70,2 хуузу, ийги эөлчэне 58,3, оон иштинде Кызыл хоорай талазы-биле — дараалаштыр 60,3 болгаш 35 хуузу киришкен. Оон түнелинде — Дээди Хуралдын (парламентиниң) чая составында 21 депутатты сонуг алган бис. Кожуунарнын болгаш Кызыл база Ак-Дуңурак хоорайларын чагырга черлериниң 15 даргазы, суму чагыргаларын 103 удуртукучу сонугтурган. Кызыл хоорайдан аңгыда, төлээлекчилериниң тус чер Хуралдары тургустаткан. Сонугтурган депутаттарының болгаш тус чер чагырга черлериниң даргаларынын составында шуут хой кезин чая кижилер, рынок чаартыларыннын, демократиянын, федерализминин болгаш чонуну езулуг эрге-чагырганын талаалкчылары. Олар — колдууда практикактик специализатор — кижилер-биле ажилдап билер арта-дургулгалыг кижилер-ди.
Ынчалажак Дээди Хуралдын бुरुу-биле сонугдаларын эртерегенин хуусааларын чагыс удаа эвес шалчидип келген дээриниң дугайында мээч чугаалааным ол факт-барымдаже база кичээп сайып барып болбас. Сонугдалар хоойдуу чогур үезинде белеккеттин-мэон, эри хоойуларда федералдык хоойулар-биле карышкаттар хой болган. Сонугдаларын катан доктааткан хуусааларын суд езууга күш чок болдурган-даа.
Кызыл хоорайга бадыйлашкынын ийги эөлчэне сонугчуларын эвеш келгениниң уржундан 11 мандатка Дээди Хуралдын амдызында чүгле чагыс депутатта, 30 мандатка — төлээлекчилериниң тус чер Хуралына чүгле 5 депутат сонугтурган. Ол дөрге хоорай чагырганын четпес ажылы-дыр, чурттакчы чонун сонугдаларыне келирин хандырып шыдаваан.
Хундулуг ада-чуртчулар! Республикага демократтыг сонугдаларын эртирген. Силер бугуруелдин мандаттын боттамынын сонугтурган кижилерин эрге-хөредчилер ол тур. Силер олапти сонугта чүгүмчле программаларын болгаш азаашкы-

Чыл санында частын сөөлгү айы май үнүп келирге, хүрештин маргылдаалары чер-черлерге болуп эгелээри чанычлаан. Тыва чонуну сонугталын хайныктыгар, күскээр диинчээр өйну манаан анчы дег, четтикпейн манаарымыс мөөрейлиг оюн — тыва хүрештин сезону база эгелээни бо-ла болгай. Чылдын-на май айда чонуну-даа, мөгелерини-даа бир манаары, көрүскээри, харын-даа чанычып калганы езууга эртери доктаамал апарган «Шын» солунунуң шаңналы дээш тыва хүреш маргылдаазы Май 9-та — Улуг Тийелгеиниң 53 чыл оюн байырлап турар хүнде — Кызыл хоорайнын национал парыгында «Хүреш» стадионга болган.
Хөгжүм улгаттырар хөреселдиң радиотелекомпанияны манназында радиога тыва дамчыдылгаларын эгелээр мурунда дыңнап чачыкканымыс аялганы салгытарга, маргылдаа эгелээр деп барганын чон чайгаар-ла, сөс чока-ла билдин канын хөлөөшкүндө билдин келди. Улаштыр байырладыг марш хөгжүмүне үдөдип алгаш, мөгелер стадионунуң барын талакы эжинден тыва индик-хептиг дөрт мөгө салыкчыларынга баштадып алгаш, шөлге үнүп келди. Оларнын аразында Аис Монгуш, Маалыр Монгуш, Чимит Куулар, Алексей Хомуш, Радислав Наважат, Эртине Данжы-Белек, Радж Ваа-оол дөң ышкаш шымак мөгелер бар болду. Мөгө садикчымз Монгуш мөгелерни чыскапкан, ТР-нин Күш-культура болгаш туризм талазы-биле күрүне комитетиниң даргазы С. Ы. Ооржак-на илеткеди.
Дараазында состу Тийелге хунунго тураскааткан байырлады эртерегиниң оргкомитет даргазы, Чазак Баштыкының оралакчымы А. И. Очурга берген. Ол Президент

ЧУРУКТАРДА: байырааа үезинде, 1-ги, 3-кү арышларда чуруктары Василий БАЛЧИН-ООЛ тырттырган

(Улагычымы 2-ги арында)

КЫМ-ДАА, ЧҮҮ-ДАА УТТУНДУРБААН

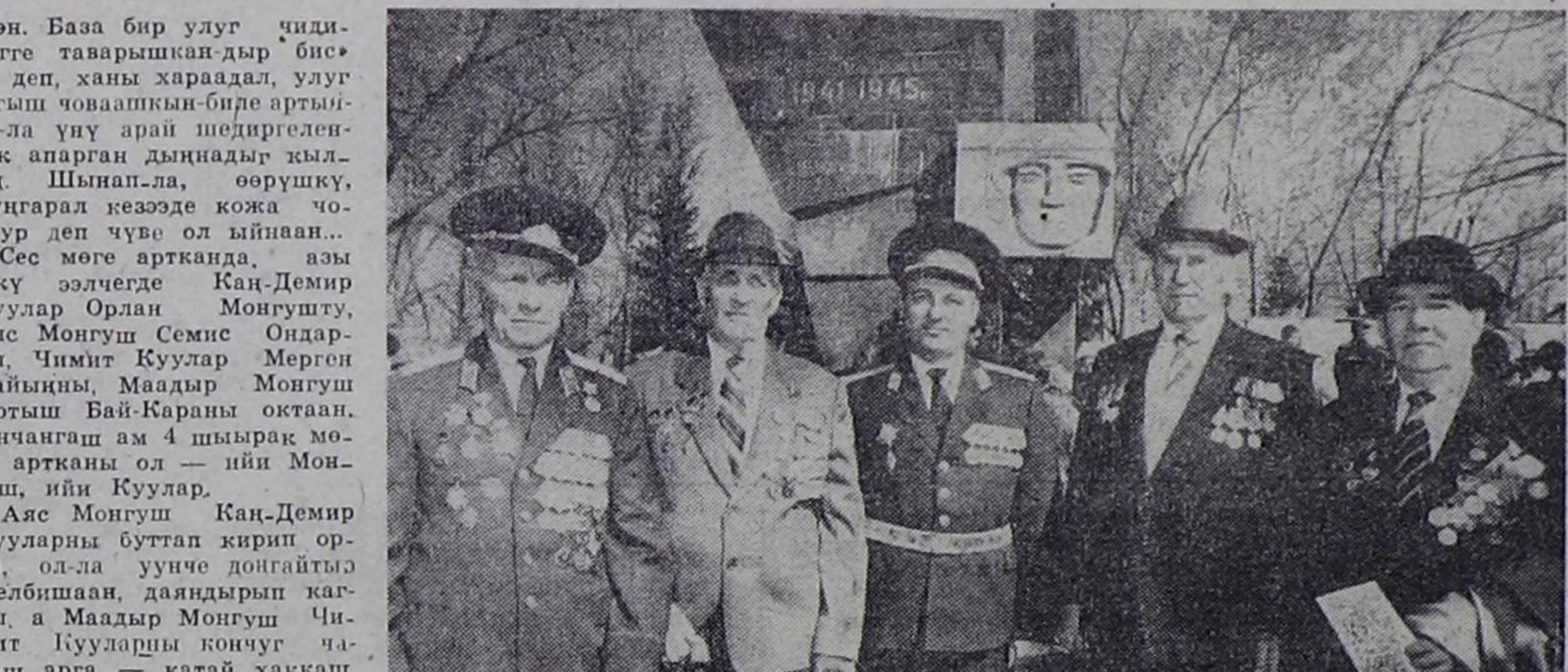
Алг чарыжы база-ла хоомай өвөс болбайт. Бо ийи адаан-мөөрейлиг оюннар Наадым байырларының кол өвөс болуп турар.

рып, хурешче кииришти-ринге идегээр болган-дыр бис ийин. Бо талазы-биле номчукчулар, мөгелер, хоочун-даа мөгелер болгалары «Шын» солунче бизжирип эйтаг таварышканы ажылгап, дилеп каар кижидир мен...

Улуг-Хем кожуунун анык мөгелериниң бирээзи Радик Ваа-оол база-ла өзүп олурар шыырак мөгелериниң бирээзи Кайгал-оол Донгакты балдырааш, октап алды. Радислав Наважал, Чимит Куулар, Эртине Даны-Белек, Маадыр Монгуш дээр ышкаш шыырак мөгелер онагарын уда-дараа октагылааш, ийги элечеге киирип турлар. Алексей Хоумушкучу биле Аас Монгуш таварышкаш, элээн-не үр хурешкениң соода, Аас база бир ынак арга-зын ажылгап, солгаг эгиден алгаш, хой араак хоска халапкаш, Хоумушкучу ийи холун дайдырышкан, тилеп алды.

Ийги элечеге чоокта хүрежин эгелзөн хол бөмбүкчүзү анык мөге Артын Бай-Кара эрткен чыгыт Хуреш федерацияның тунел үндүрүвени 10 шыырак мөгениң аразычче кирген Эртине Даны-Белекти «чаргытааш» октап алды. Радик Ваа-оолду Аас Монгуш солгай будунче киргеш, чыраа тарттышаан, ындыкы бутту база катая ала чоруй салды. Кай-Демир Куулар Эрдэнэ-оол Донгакты иштин дегелеш, ойтур кетип, дилеп октады. Маадыр Монгуш Радислав Наважалты, Семис Ондар Федор Кууларны октап алдылар...

Ийги элечег төүп турда, В. С. Биче-оол: «Бис бөгүн байырлап турар-дыр бис, ыччалаа-даа амдыралга чүү-даа турар, чүү-даа тагаржар. Тываның алдарлыг мөгелериниң бирээзи, Сибирь болгаш Ираакы чоен чуктун спартаклаадының каш дакпыр чемпиону, Тываның адын зона, Россия чергелиг маргылдааларга чыгыс эвөс улаа камгалар чоран Най-дан-оол Донгакович Доспан аар аарыдан арааш, мээ...

«ШЫН» СОЛУННУҢ ШАҢНАЛЫ ДЭЭШ ХУРЕШТИҢ ДЕТКИКЧИЛЕРИ

«ШЫН» СОЛУННУҢ ШАҢНАЛЫ

ДЭЭШ ХУРЕШТИҢ ДЕТКИКЧИЛЕРИ

1. Россия Федерациязының сонал камгалал эргелелиниң Тывада салбыры (даргазы Сергей Биче-оолович МААДЫ).
2. Кызыл хоорайның өңчү-хөрөгн эргелеп башкарар комитети (даргазы Мergen Кыргысович АНАЙ-ООЛ).
3. Тыва Республиканың Чазаның чанында сайгарлыкчы хөрүктү деткир фонд (директору Чимир-оол Ковици КUUJAP).
4. ООО «Кардо» (удурткучуу Юрий Валерьевич КАРА-ООЛ).
5. Сайгарлыкчы (Айлаңмаа-Болатовна ОИДУП).
6. «Макаронпром» куруне-бүдүрүлгези (Чечек-оол Иванович ДОСПАН).
7. Садыг «Булангыч» (директору - Наталья Кончаевна ДОНГАК).
8. Тыва Республиканың долгаандыр хүрээтели камгалаар талазы-биле куруне комитети (даргазы Сергей Октябрьч ОНДАР).
9. Аныныр куравларын камгалар болгаш чөптүг ажылгаар талазы-биле департамент (начальниги Игорь Иргитович БАДРА).
10. «Сылдысчыгаш» солун (редактору Александр Сан-оолович ШОЮН).
11. Тыва Республиканың Парлата болгаш информация талазы-биле куруне комитети (даргазы Монгуш Сендажыевич БАЙЫР-ООЛ).
12. «Новости Тувы» ном үндүрер чер (даргазы Ольга Павловна НАНЗАТ-ООЛ).
13. Тыва Республиканың Арга-арыг ажыл-агый талазы-биле куруне комитети (даргазы Владислав Иванович КАНЗАЙ).
14. «Мастер» садыг (директору Эдуард Даш-оолович НАКСЫЛ).
15. Арат Николай Оланович ХЕРТЕК.

Хуреш маргылдааның эртинерге деткики болганнарга «Шын» солунун редакция коллективни быжыг кадыкшылды, аас-кежикти, ажыл-жиңге чедишкенин, моон-даа сонгаар кады ажылдажылганы күзеп тур!

БАЛАЛБАС ИС БОЛУП АРТАР

Май тостун хуну. Тиелгени 53-кү чазы. Чыл эртен турум совет чоңуну бо кайгамчыктыг Улуг Тиелгези бистен ырап бар чыдар-даа бол, дайынын кирижкелеринин, олдарны ажы-төлүңү база бистин сагыш-сеткилвистен кайын утундулар.

Ийиниң элечег төүп турда, В. С. Биче-оол: «Бис бөгүн байырлап турар-дыр бис, ыччалаа-даа амдыралга чүү-даа турар, чүү-даа тагаржар. Тываның алдарлыг мөгелериниң бирээзи, Сибирь болгаш Ираакы чоен чуктун спартаклаадының каш дакпыр чемпиону, Тываның адын зона, Россия чергелиг маргылдааларга чыгыс эвөс улаа камгалар чоран Най-дан-оол Донгакович Доспан аар аарыдан арааш, мээ...

БАЛАЛБАС ИС БОЛУП АРТАР

сооп турган-даа болза, ол хүн дээрин хиндинде хир безин чок аяс, чылыг болган. Ала-чурттуң улуг дайынына амы-тыныңдан чарылап дайы-чыларын туураман-даны чаныга тас бээримге, хөрөн хой саныг орден-медальдар каастаан хоочуннар өскөрдөр илгалып, көстүп турлар.

А кажан дайн уезиниң ылары чакыланып турда, болар дайн шөлдүңе, «кара бажын салыш» эш-өрүн сааңын, чу гаалажып, хоочуннар-выстың карактарында чаштар ууктук чок кайгаар балып турду.

Улуг тураксаал чаныга битинтиги ТР-ниң Чазак Министрияны оракан-чызы А. И. Оңур ажыткан, согу Тува Республиканы Президентин Ш. Д. Ооржак берген Шериг-оол Дянжикович дайынын, тылдын...

БАЛАЛБАС ИС БОЛУП АРТАР

хоочуннарынга, ылда чыгыл келген чоңга тилелте хуну-биле байыр чедирип, Россия Федерациязың Президентини В. Н. Ельциниң, РФ-тиң Чазак Дарганы Сергей Кириенков болган өскөрдөргө, Президентиге, тыла чоңга байыр чедирген телеграммалар келгенин дайындаган.

Бодунуң чугаазына Президент тилелгениң байырлары-биле бүгү хоочунга байыр чедирбишан, Тываның Чазак, Президентини оң мурундагы дег дайн кирижкелерине чаагайкыды туттуган квартиралары, телефон, одаар чүчү-биле эвөш эвөс дузаны көргүзүп келген болган ам-лаа дузалар дээрин айткан.

Ш. Д. Ооржак байыр чедирген чугаазың тунелде, Ала-чурттуң дайн кирижкелеринге, хурешче кииришти-ринге идегээр болган-дыр бис ийин. Бо талазы-биле номчукчулар, мөгелер, хоочун-даа мөгелер болгалары «Шын» солунче бизжирип эйтаг таварышканы ажылгап, дилеп каар кижидир мен...

РЕДАКЦИЯГА ИЙИ АВТОБУСТУ БЫЖЫГЛААН

1998 чылдың апрель 25-те «Шын» солунга үнес «Автобустары эгиндер» деп эгелег О. Кара-оолдун чүүдүңе харыны Кызыл кожуунун чыгарга даргазы оракачызы Б. К. Шомбун редакцияже чоруткан.

Пожун чыгаргазының дүр газынын ат салган билинне автобустары Каз-Хем сууруге чорутууларын дугайында айтыр тургустуулам. № 3 маюштуга чоруп турар 2 автобусту 2-те чедир өзөөлөккү хохорай чыгаргазында дилеп. Хохорай чыгаргазы сд талазы-биле шиттир хүлээл албан. ПАТБ-ниң начальниги Г. И. Тутатикова ол автобустарын үңтүр дугайында айтышкын бербэн.

Амгы үле хохорай чыгаргазын паразынын оракачызы В. Д. Модолай ПАТБ-ниң даргалары-биле айтыргыш шиттирелен. Каз-Хем суурунуң чоңунуң аргажылгазы хындары-биле 2 автобусту быжыглаан.

БУГУ-РОССИЯНЫҢ МАРГЫЛДААЗЫ

НИИТИЗИ-БИЛЕ БИРГИ ЧЕРДЕ

Май 8-10 да Красноярскке аар атлетикага Бүгү-россияны маргылдаазы болуп эркен. Алаа ХКД чурттарында төлөөлери база калаан. Аар атлетиканың хоочуну, спорт мастери Красноярск Юрий Ивановту адыга үк маргылдааны тураксаалы. Россияның 29 регионнарында спортчулар алаа көп киришкен.

Бистин Тыва Республикада алаа 5 киши барып киришкен. Оларны чорударына ИХИ ның айыгы С. С. Б. Моголун хуу дузаны чедирген.

Уш хуу үргүчүлүзүн демасидин түзелгенде, бистиниң чеп-чуртуларын хуу чедикчилериниң болган. Донин айыг-биле Шагаан-Арыдан Геннадий Биче-оол, Кызылдан Николай

ЧАЛАВЫШААН, МАНАП ТУР БИС

Май 29—30 хуннеринде Шагаан-Арыг хоорайга Күдөр Ооржактын адыга тураксааткан бут бөмбүүнү республика маргылдаазы болуп эртер. Чылдын болуп бо маргылдаага республиканың шыырак дээр командалары көп кирип чачыккан. Бо чылын база Аксы-Барлыктын, Хову-Аксынын, Чаа-Хөлдүн, Хайыраканын база Кызыл-Мажалыктын «Хемчик» командалары көп кирип боор дээрзинге оргкомитет идегеп турар.

Күдөр Шумбуевич Ооржак Улуг-Хем кожуунун бүт бөмбүүнү федерациязың дараазы чоран. Кожуунга бо оюну сайаарларына ол улуг үлүү кирип. 1990 чылда Улуг-Хемге акылдан чед берген, доран спортчу илэ-булу хейрилерине бо үлүү кирип, өскөрдөрү, ылангы анык-өскөниң олче хара тууду чоран. Боду Кемероонуң медицина институту дооскан. Бүгү тала-биле спортчуларын шыырак дээр спортчулар үдүргүлээни-биле Шагаан-Арыг хоорайың бүт бөмбүүнү командалар ургүчү шаңналың черлерин ээлч келген. Кожуунга ол анык тулд турда, бут бөмбүүң бо аны беш командазы турган, Республиканың бүт бөмбүүң...

БУРУУ ШАВЫШКЫН ХЕМЧЕГ КӨРГҮЗЕР УЖУРЛУГ

Бистер, Тываның культура болган ураа чүүдүңүң ажыдакчылары, Бүрт Республиканы эрге-чагыраларының ылда шыырак ажыдакчыларына хамарыштыг каржылашкы чынаашкыныр боруу ман тур бис, Лама башкылары этен, оларга хол дон турары, ол кийилерин хамааты эргелери доорамылап турары дэрге, чүдүлгелки кижя бурузуне аар согушкучу-дур.

Чыңаган бурят лама башкылары катчы, оларның хөрээ шыныс дээрни бадыткан, буруулуз кижясер чөгүр хемчинг адыр ужурлуз дээрине идеги турар бис.

Ооржак-биле кады ойнап чоран, ам-даа маргылдааларга иленкейип кирип турар спортчулар бо: В. В. Хаңгаев, В. В. Калзан, А. Х. Нураат, О. С. Тарый, А. Х. Нураат, Ю. К. Дулуш, В. К. Хаңгаев, М. Н. Ондар, Р. Э. Монгуш, Ю. Чыбыр, О. Дамбыша болган өскөлдөр-даа.

Чылдынна бо маргылдаа деткичилик, Күдөр Ооржактын авазы хоочун жууналиг «Шагаан-Арыг-2» командалык пенсьонер Намчал Намдак-териндоон, Ийгилиде «Шагаан-Арыг-1», үшкү чере база Улуг-Хем кожуунун спорт комитетин, кожуунуң спорт федерациязы демекчид 1991-1995 чылдарда Күдөр эртинтип турар.

Бо чылдың май 29—30 хуннеринде Шагаан-Арыг хоорайга эртер бүт бөмбүүң маргылдаазыне 1991-1995 чылдарда ойнап көп турган Бай-Тайганың, Барыс-Хемчиктин, Чоен-Хемчиктин, Ташынын, Чаа-Хөлдүн, Кызыл кожуунун командаларын, эрги «Евсей» шагаан-арыкчылар чала, манап турар. Оон айнаа Күдөр Ооржак-биле кады кайы-даа чылдарда ойнап чоран, ам республиканың аны-аныг хохорай, суурларында чурттан, ажыдап чоруп эш-өөрлерин маргылдааның организакчылары чалар турарын диктиртыве Кыдыг-бир айтыр тургустууну келе Шагаан-Арыгды 2-15-83 ТЕЛЕФООНДАН билеп ал болур.

Хүндүгү спортчуларын манап артыве Николай ШЫЫРАП, маргылдааның кол судьязы, Шагаан-Арыг хоорай.

«ШЫН» — ТЕЛЕКӨРӨКЧҮЛЕРГЕ

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

Понедельник

МАЙ 18
РНТ канал
13.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.20 «Оа чуртгун илбичван», м.с.
15.45 «Марфон-15».

16.05 Сылдыстар шагм.
16.40 «Алдын Розаның куйу», сериал.
17.40 Он алды харга чедир...
17.30 Делегейни дескиндир.
18.00 МЕДЭЭЛЕР.
18.20 «Салгал дамчаан бачыт», сериал.
19.05 УЖУРАЖЫЛГА ШАГЫ.
19.30 Аялганы тып көрөм.
20.00 «Арнын чакырып алгыз кижн».

Вторник

МАЙ 19
РНТ канал
6.00 ЭРТЕНГИНИН МЕНДИЗИ-БИЛЕ.
9.00 МЕДЭЭЛЕР.
9.15 «Салгал дамчаан бачыт», сериал.
10.40 «Арнын чакырып алгыз кижн».
11.30 Аялганы тып көрөм.
12.00 МЕДЭЭЛЕР.
12.25 «Нады» деп программа.
13.00 «Чүс чылдык халавы».

13.50 «Кайгамчыктыг кижилериң амыдыралы». М. Ульянов.
14.25 Бут бөмбүүнү допуулааны.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.20 «Оа чуртгун илбичван», телесериалдыг сөөлгү сриазм.
15.55 Аас-кежиктиг таварылга.
16.40 «Алдын Розаның куйу», т/с.
17.10 Он алды харга чедир...
17.30 Делегейни дескиндир.
18.00 МЕДЭЭЛЕР.
18.20 «Салгал дамчаан бачыт», сериал.
19.05 УЖУРАЖЫЛГА ШАГЫ

среда

МАЙ 20
РНТ канал
6.00 ЭРТЕНГИНИН МЕНДИЗИ-БИЛЕ.
9.00 МЕДЭЭЛЕР.
9.15 «Салгал дамчаан бачыт», сериал.
10.00 ТЕМА.
10.45 Дириг амытваннар аймз.
11.25 Катык-хөг панорамазы.
12.09 МЕДЭЭЛЕР.
12.15 «Нады».
13.00 «Чүс чылдык халавы», «Патриарх олурер-ле».
13.55 Уттундурган тилдегилериң чакыттары. «Адмирал Кузнецов. № 1 белет кел».

21.00 УЕ.
21.40 «Орук чечээ», боевик.
23.30 «Машеротвун өлгенин» барымдаалыг детектив.
00.15—00.35 МЕДЭЭЛЕР.
«РОССИЯ» канал
7.00 Мультифильм.
7.15 Оттун кел даан.
7.30 МЕДЭЭЛЕР.
7.55 Тодаргайны биле.
8.10 Дежурный кезек.
8.25 Барымдааны — почта дамыттары.
8.30 Мелинига үндүрүлгези.
8.40 Акшалаар.
8.55 Православ шажын календары.
9.00 Маски-шоу.
9.30 Подзум.
10.05 «Санта-Барбара», т/с.
11.00 МЕДЭЭЛЕР.
11.20 Графоман.

20.45 «Тамчыктыг удучар, чаштар».
21.00 УЕ.
21.40 «Эрттеңиң турар зона», фантастиктиг триллер.
22.45 Михаил Ульянов «Кайгамчыктыг кижилериң амыдыралы» серияда.
23.25 «Херечилер чокка», уран-чечен фильм.
01.10—01.35 МЕДЭЭЛЕР.
«РОССИЯ» канал
7.00 Мультифильм.
7.15 Оттун кел даан.
7.30 МЕДЭЭЛЕР.
7.55 Тодаргайны биле.
8.10 Дежурный кезек.
8.20 Ребенгилер.
8.30 Акшалаар.

8.45 Графоман.
8.55 Православ шажын календары.
9.05 «Аншлаг» болгаш К. 10.05 «Санта-Барбара», т/с.
11.00 МЕДЭЭЛЕР.
11.30 Номинант, Алексей Герман, 1-ги кезээ.
12.25 Музыкалыг чапсар.
14.00 МЕДЭЭЛЕР.
14.30 «Хундулээрим кижн», т/с.
15.25 «Бичин тоянчы», т/с.
15.25 «Арабела...», т/с.
17.00 МЕДЭЭЛЕР.
17.30 Номинант. «Тэфн», «Москва-дир», барымдаалыг фильмдер.
17.40 Мультифильм.
18.25 «Мактамык койтувак», Шии.
18.50 МЕДЭЭЛЕР.
19.00 «Идегел».
19.20 ТЫВА ЧЕРДЕ.
19.40 Коллаж.
«РОССИЯ» канал
20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.30 Тодаргайны биле.
20.40 «Санта-Барбара», т/с.
21.40 «Казанова-70», кинокомедия.
23.45 МЕДЭЭЛЕР.
00.45 Дежурный кезек.
00.30 Тузуктагыда.
01.10—01.38 Автошоу.

ХАМААРЫШПАС ТВ канал
10.00 БӨГҮН ЭРТЕН.
13.05 «Ширин Уокер: тедасчы өзугаар шиткекел», т/с.
14.00 БӨГҮН ЭРТЕН.
14.10 ДУУН «ГУННЕЛДЕРДЕ».
15.10 ИТОГО.
15.25 ИТОГИ. Дүнеки чугалар.
16.00 БӨГҮН ХҮНДУС.
16.25 Эрги телевизор.
18.00 БӨГҮН ХҮНДУС.
18.20 «Вилднннсе солдаттаар», уран-чечен фильм (Италия).
20.00 БӨГҮН ХҮНДУС.
20.20 «Сезам кудумчу».
20.50 «Сансет Бичиниң ынакшылы болгаш чакыттары». т/с.
21.40 ХХ чүс чыл кижилериниң арин-шырайында. «Николай болгаш Александр».
22.10 Курларыв.
22.20 Криминал.
22.35 «Бут бөмбүү» клуб.
23.00 БӨГҮН КЕЖЭЭ.
23.40 Хунуң маадыры.
00.00 «Көдө» чуртталганы уран-чечен фильм.
02.00 БӨГҮН КЕЖЭЭ.
02.50 «Ширин Уокер: тедасчы өзугаар шиткекел», т/с.
03.40 МЕДЭЭЛЕР.
04.15 БӨГҮН ДҮН ОРТУЗУНДА.
04.40—05.30 Сипнеманья: база

19.30 Аялганы тып көрөм.
20.00 ТЕМА.
20.45 «Тамчыктыг удучар, чаштар».
21.00 УЕ.
21.40 «Шычың өндүктөр», уран-чечен фильм.
23.40 Уттундурган тилдегилериң чакыттары. «Адмирал Кузнецов. № 1 белет кел».
00.15—00.35 МЕДЭЭЛЕР.
«РОССИЯ» канал
7.00 Мультифильм.
7.15 Оттун кел даан.
7.30 МЕДЭЭЛЕР.
7.55 Тодаргайны биле.
8.10 Дежурный кезек.
8.25 «Теремок», барымдаалыг фильмдер.
8.40 Акшалаар.
8.55 Православ шажын календары.
9.05 Дириг амытваннар дугайнда чугалаар.
10.05 «Санта-Барбара», т/с.
11.00 МЕДЭЭЛЕР.
11.20 Графоман.
11.30—12.21 Номинант. «Тэфн», «К-2», Алексей Герман, 2-ги кезээ.
14.00 МЕДЭЭЛЕР.
14.30 «Давид Копперфильд» болуңуң чугалааны амыдыралы, телесериал, 1-м сриазм.
15.25 «Бичин тоянчы», т/с.
15.55 «Арабела...», т/с.
17.00 МЕДЭЭЛЕР.
17.30 Номинант. «Тэфн», «Москва-дир», барымдаалыг фильмдер.
17.45 Россияны оруктарында.
«ТЫВА» канал
18.00 «Эзир чуртгунуң хоондари».
18.30 Кызыгарда байдал.

17.00 МЕДЭЭЛЕР.
17.35 Номинант. «Тэфн», «Ребертер».
«ТЫВА» канал
18.05 Эфирде телекомпания.
18.25 Партиялар, шимчээл-киннер.
18.45 Реклама.
18.55 МЕДЭЭЛЕР.
19.05 Право.
19.30 МЕДЭЭЛЕР.
19.40 Коллаж.
«РОССИЯ» канал
20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.30 Тодаргайны биле.
20.45 «Санта-Барбара», т/с.
21.50 «Петербургтун чакыттары», т/с.
22.45 Агата Кристи. «Пуаро», т/с.
23.45 Дежурный кезек.
00.30 Дириг коллекция.
01.30—03.08 Мелодрама.
ХАМААРЫШПАС ТВ канал
10.00 БӨГҮН ЭРТЕН.
13.05 «Ширин Уокер: тедасчы өзугаар шиткекел», т/с.
14.00 БӨГҮН ЭРТЕН.
14.10 ДУУН «ГУННЕЛДЕРДЕ».
15.10 ИТОГО.
15.25 ИТОГИ. Дүнеки чугалар.
16.00 БӨГҮН ХҮНДУС.
16.25 Эрги телевизор.
18.00 БӨГҮН ХҮНДУС.
18.20 «Шимзонинг азапы», уран-чечен фильм (Испания).
20.00 БӨГҮН ХҮНДУС.
20.20 «Сезам кудумчу».
20.50 «Сансет Бичиниң ынакшылы болгаш чакыттары», т/с.
21.40 ХХ чүс чыл кижилериниң арин-шырайында. «Николай болгаш Александр», 2-ги кезээ.
22.10 Курларыв.
22.20 Криминал.
22.35 «Бут бөмбүү» клуб.
23.00 БӨГҮН КЕЖЭЭ.
23.40 Хунуң маадыры.
00.00 «Сенгилдер», уран-чечен фильм (АНК).
02.00 БӨГҮН КЕЖЭЭ.
02.35 Бут бөмбүү. Чемпионнар тлагазы дөш.
04.45 МЕДЭЭЛЕР.
05.00—05.25 БӨГҮН ДҮН ОРТУЗУНДА.
ТӨП ТВ
12.45 «Честок-качгытам», т/с.
13.30 «Камгалаттынар дээш мегелээжини», т/с.
15.55 МЕДЭЭЛЕР.

16.00 «Сааттымыңчы», уран-чечен фильм.
17.00 «Бир-ле катип чалгынардыг апаар бис», т/с.
17.55 МЕДЭЭЛЕР.
18.15 Петровка, 38.
18.45 МЕДЭЭЛЕР.
19.00 «Сен чокта чуртталганы чок», т/с.
19.55 МЕДЭЭЛЕР.
20.30 «Бир-ле катип чалгынардыг апаар бис», т/с.
21.30 МЕДЭЭЛЕР.
21.45 «Честок-качгытам», т/с.
22.00 МЕДЭЭЛЕР.
22.50 МЕДЭЭЛЕР.
04.45 МЕДЭЭЛЕР.

ТӨРҮТТҮНГЕН ХУНУҢЕР-БИЛЕ!

Бистиң ынак ачавыс, кыргандачысы Мыгар-оол Делегейниң МОНГУШ май 15-те 75 харлап, Чоон-Хемчик кожуунуң Чыраа-Бажы суурда ол чурттап чоруур.
Бистериң ачы-төлүң, чырык чок кырыңа торош, өртем-билиңге чедирин, чараш өзү-чурумга өөредип, амыдыралче орукту айтып чоруур эрмиң ачавыска аас-кежикти бистиң аравыска каң-кадык чоруурун күзөвшөрдө, чөргө чедир мөгөйдүң.

Хундулгү кеңиис Ана Чыгыр-ооловна МОНГУШ май 16-те 35 харлаар.
Ажыл-жигеңиң, чедиңкишиңиң, амыдырал-чуртталганың аас-кежикти, чагай кадыкшылды сеткиливиң ханымыңды күзөйдис.

Ынак ачавыс, кыргандачысы Алексей Кыласвич БИЧИЖИК май 15-те 86 харлаар.
Ачавыска ам-даа быжыг кадыкшылды, уруглары бистерниң аравыска үр-ле чурттап, ажыктыг арга-сумезин кадык, ажы-төлүстү болгаш оларны уругларың өргөлдөп, часыдып чоруурун күзөвр-лер бис.

ЧАРЛААДАР

ХУРАЛЧЕ ЧАЛАП ТУР
«Кызылдың этб комбинаты» ажык хевириниң акционер нитилели 1998 ЧЫЛДЫН ИЮНЬ 18-ТЕ 10 ШАКТА болур нити хуралче акционерлериниң чалап тур.

- ХУН АЙТЫРЫЫ:
• 1997 чылда ажыл-чорудулганың дугайында чингине директорнуң отчеду.
• Ревизия комиссиязыны отчеду.
• 1997 чылда бухгалтериниң чыт отчедунун бадылашыкны болгаш орулгалар, карылгалар санаашкыны.
• Директорлар чөвүлелинин сонгуллары.
• Ревизия комиссиязыны сонгуллары.
• Уставка немелделер болгаш өскерилгелер киннери.
• Чаа рубль болгаш катап санаашкыны барымдаалааш, уставта капиталды улгаттылары.

«КОМФОРТ» САДЫГДА
Хоорайның төвүне чаа «Комфорт» садм даразында бараанары сайгарып турар:
— обойлар — 12 руб. 50 көпектен 70 рубльге чедир.
Бөдүүн сазаны, шелкография, дуплекс (Россия, Украина, Турция, Англия, Германия):
— Боду чыпшынар пленка, 1 дүргүдө—80 рубль;
— Клеенка — 23 рубль;
— Чугай (Хайеркан)—1 килограмма 4 рубль 20 көп.
— водостойлыкная;
— ак көк амальдар, 3 килограмма 60 рубль;
— растворитель — 10 рубль;
— морилкалар, янзы-бүрү лактар болгаш оон-даа өске бараанар бар.
Дыштынар хүн болгаш дүштеки чаксар чокка ажылдап турар бис.
Адресив: Эки турачлар кудумчузу, 21.
Чаа-Хөл кожуунуң Чаа-Хөл суурунуң Шей-Сурун кудумчузуның 35 дугаа бажынында эки шынарлыг КЫЗЫЛ-ТАС ҮРЭНИНИң баа од ышкар 70 муң километр эрткен чаа «ГАЗ-53» автомашинаны сазып турар. Өртөз дугуржулга өзугаар.

Хеймер-оол Хертекович ШЫБРАП 50 хүнерде 50 харлап турар. Ол Кызылдың № 9 школазының ажылчысы. Ажыл-иңчи ачавыска аас-кежикти, кадыкшылды, чедиңкишиңерин күзөйдис.

Бистиң ынак ачавыс Бландина Чурмет-Дажмевна МОНГУШ майның 17-де 65 харлап турар. Ол Чадаана хоорайда чурттап, ажы-төлүн азыражып чоруур. Ачавыска төртүтүнген хүнүн таварыштыр изги байыр чедирин, бүгү-ле чүүлдере чүгө экини, аас-кежикти, кадыкшылды күзөйдис.

Көк дагларлыг арыг сулгүт кемнеринг хуулгааны аржаанарың көндөргүң дөлөм, байлак Тываавыска бистиң өрмиң ала-иевиң Канычар Даваасна, Алдыша Алгакейич Хомагыларның өг-бүлө тудуң, кады чурттап, ниндан бөрү муру 50 чыл бооп турар. Оон-биле чергелештир олар бо хүнерде Алдын куданы демдегеп эрттирлер.
Чырык чөргө бистериң, он ажы-төлүдү, чагааш, үш өскүстериң база кижизилип өстүргөн, өртем-билиңге чедирген ачавыска, ачавыска чоргаларың чоруур бис.
Хой-ле чылда калы чурттап келдиңер,
Хой-ле хөлек калы сырпаш шиткээр,
Өөрүшкүнү, муңгаралды чедтиңер,
Хой-ле үүдө калы чүктөп келдиңер,
Хой-ле чылда ам-даа хогуңу чурттаңар,
Хой-ле кезик ам-даа тулдуур чедтиңер,
Аас-кежиктиг, кадык чагай болдулар!
Курай-курай! Курай-курай!
Хорум-Даг дег быжыг Хомагыларның 13 ажы-тоду.

БУДУРУЛГЕЛЕРНИҢ БОЛГАШ ХАМААТЫЛАРЫНЫ КИЧЭЭНГЕИҢГЕ!
ТР-нин Чазааның чуртаар оран-сава тудуун сайзыралының талазы-биле фондузу 24 ААЛ ЧУРТТААР, 1998 чылдың июль 30-де көжүп кирер, Фундус кудумчузунда чуртталга бажының ДУЖААР ДЕП ТУРАР.
Квартира садып алырын күзөңнер дарыг дараазында адреске келирин дыңнадың тур: Кызыл хоорай, Кызыл Партизаннар кудумчузу, 30. Тел. 2-55-78.

КОНКУРС! КОНКУРС! КОНКУРС!
Тыва Республиканың Федералдыг почта харылдазының эргелигиниң күрүне албан чери (ФПХЭ КАЧ) Кызыл-Мажалыктың, Чазааның харылдаа белдириниң начальниңгө, Тээлинниң харылдаа белдириниң начальниңиң оракакчызыңа ажылдаар кижилерге
КОНКУРСТУ
Чарлап тур.
КОНКУРСТУҢ НЕГЕЛДЕЛЕРИ:
Дээди эртемниң (аргалыг-ла болза экономика талазы-биле азы бухгалтер), удуртуу ажылга 5 чылдан өзөөш өзес үдө ажылдааны.
Билдириниң болгаш кадр үдөдүнүн талазы-биле хуу документиниң ТР-нин ФПХЭ КАЧ-нин калдыр килдинген дужаар.
АДРЕЗИ: Кызыл хоорай, Кочетов кудумчузу, 53. Документтериниң июнь 1-ге чедир хүлээп алыр.
Айтырыг тургузар телефон: Кызыл хоорайда 3-41-06, 2-48-12.
Конкурс комиссиязы.

АЖЫЛ ЧАЛАП ТУР
Тыва Республиканың Күш-культура болгаш туризм талазы-биле куркомтединге «электрик» сантехник болгаш стюлар негестинин турар.
АДРЕЗИ: Кызыл хоорай, Шетикин-Кравченко кудумчузу, 25. («Хөпөл» спортзал, ийги каз).
САДЫП ТУР
Топте киоскин садып турар. Тел: 3-63-58.

АУКЦИОН

Тыва Республиканың Эрт-хөргөңи эргелеп башкарар күрүне комитеди 1998 чылдың май 28-те дараазында акционер нитилелдериниң акцияларын садарыңа аукционну эрттирер. (Өртктер 1997 чылдың).

Table with columns: Auctioneer, Lot, Price, Bidder. Lists 4 lots including 'Тувагражданстрой' and 'Туваоргнаб'.

АУКЦИОНГА САДАРЫ

«Тывасуемелорация» каттыжыкшыкының КМК-2 күрүне бүдүрүлгезиниң Кызыл хоорайда Энергетиктер кудумчузунда 2/1 бажында БАЗАЛАРЫ.
КОМПЛЕКСТЕ: материал складды, администрация бажыны, септелге-механика болгаш чүк дүжүрер мастерскаялар. Садар өртөз дугуржулга өзугаар.
АТБ-1 акционер нитилелиниң Улуг-Хемнин солгай талакы эринде дача суурунуң девискээринде ДУЗАЛА АЖЫЛ-АГЫЙЫ.
КОМПЛЕКСТЕ: котельная, артезиан суг сордуура станция, хаван кажеазы, 2 чуртталга бажыңы. Чер шөлдүнүң хемчээли — 86273 кв. м. Садар өртөз — 300 муң рубль.

АВТОМАШИНАЛАР АУКЦИОНУ

Table with columns: Mark, Year, Price. Lists GAZ-31029 and GAZ-Caz 3507.

АРЕНДАГА

Кызылдың автосептелге заводунун янзы-бүрү ажыл-чорудулга хевирлеринге ажылга болур хостуг өрээлдерин арендага дужаап турар.
Чагытлары 1998 чылдың май 27-ге чедир дараазында адреске хүлээп ал турар: Кызыл, Ленин кудумчузу, 32, каб. № 109, телефон: 3-60-16.

УДУРТУКЧУЛАРЫНЫ, ХЕРЕГЛЕКЧИЛЕРНИҢ КИЧЭЭНГЕИҢГЕ

Күрүнеңиң «Тывамакаронүлетпүр» бүдүрүлгезиниң ЧИИК ӨРТЕКТИГ МАКАРОН КЫЛЫГЛАРЫН хой дүгү, өшкү чөвөгүнө, тараага, далганага, этке ОРНАК, хереглекчилериниң эккелген далганында база кылып берип турар.
Макарон кылыглары витамин холумактыг кылар бүдүрүп турар.
АДРЕЗИ: Кызыл хоорай, Калинин кудумчузу, 124 «А», телефон 3-51-38, 4-16-40.

ТУРГУЗУКЧУ СЪЕЗД

«Ондар төрөл бөлүңүн сайзыралының төөгүзү, амгы байдалы» деп I-ги республика тургузукчу съездини.
Кызыл хоорайда Улусчу чогаалыг бажының 1998 ЧЫЛДЫН МАЙ 23-ТЕ 9 ШАКТА болур.
Съезд соонда улуг концерт, кирери чалаалгалар-биле.
КУЛЬТУРА ЯАМЫЗЫ.

АКЦИОНЕРЛЕРГЕ

«АСКО-КАПИТАЛ» чектиг инвестиция фонтузунун (ЧИФ) хүндүлүг акционерлерни!
«АСКО-КАПИТАЛ» чектиг инвестиция фондузунун АЖЫЛ-ЧОРУДУЛГАЗЫНЫ ДУГАЙЫНДА ДЫҢНАДЫҢЫ дараазында адрестен биллип ал болур:
620041. Екатеринбург хоорай, Трамвайный пер. 15. ТЕЛЕФОН (Екатеринбург хоорайның коду 3432) 49-56-06, 41-56-93 азы «АСКО-КАПИТАЛ» ЧИФ-тин КЫЗЫЛ ХОРАЙДА дараазында адресте турар төлөөлөчүлөң: Кызыл хоорай, Красноармейская 76, «АСКО-КАПИТАЛ» ЧИФ. Эртенгиңиң 8 ШАКТАН 12 шака чедир.

КИНО

МАЙ 16-ДА
«НАЙЫРАЛ»: «Ажык өг» (АНШ) 10.00, 11.40, 13.30, 15.20, 17.10, 19.00 шактарда.
«ВИДЕОЗАЛ: «Контра» 14.20, 16.20, 18.20 шактарда.
«ОТЧУГАШ»: Уруглары: «Адыр, мана!» (8 үндүрүлгелери) 14.00, «Ужуру билдирмес харылааалар» (Идпд) 15.30, 17.40 шактарда.
МАЙ 17-ДЕ
«НАЙЫРАЛ»: «Ажык өг» 13.30, 15.20, 17.10, 19.00 шактарда.
«ОТЧУГАШ»: Уруглары: «Адыр мана!» (9—16 үндүрүлгелери) 14.00 «Ужуру билдирмес харылааалар» 15.30, 17.40 шактарда.

Карыма Шырапович ТҮЛҮШ

Тыва Республиканың Чогаалчылар эвилелиниң база Федерацияның Журналистер эвилелиниң чедирги Карыма Шырапович Түлүш 48 харлыында май 9-та мөчөөн.
Ол Сут-Хөл кожуунуң Кызыл-Тайга суурунга 1949 чылдың июнь 1-де төртүтүнген. Оң амыдырал-чуртталганын, ылаңгы кадыкшылыгын шериг албанының чылдары, өртем дайымын урукжатар кара хөдөөгүн арттырган.
Шериг албанында халаш-каш, журналистикага болуп шөпөч өгөлөн. Көдө амыдыралдың дугайында корреспонденттарын, репортажтарың солунарга, сеткуддерге, чымды өөредилге номнарына, радио дамчыдылгаларына үндүрген.
Хой чылдарың дүргүзүңда «Тываның аныктары», «Шын», «Чаа орук» солуннарга корреспондентилеп ажылдаан. Оон чогаалкычы салым-чаяны Фүвр, Сутлинге, Чоон-Хемчик кожуунуң «Шынык» тускай корреспондентин болуп ажылдаан чылдарында иле-рэн. Карыма Шырапович Түлүш — тыва амыдыралдың шинчээчини, ыраажымын «Улуг-Хем» сеткууга, Россия Федерацияның «Шынык», «Эле сөзү», «Тыва Республика» «Сылдысчыгаш» солунарга доктаамал үнүп турган новеллалар, чечен чогоалар, шүдүктери-биле ол билдирген апарын, чоңундун манаптыг чогаалкычы болуп берген. Сөөлгү чылдарда оң чогоатканы пародиялар, шуудуглар, баштак чугаалары тыва номчукчуга билдингир апарган.
Чураттымаан көрөй, востан, аргаң, чечен дакаш, журналистикага болуп шөпөч өгөлөн. Көдө амыдыралдың дугайында корреспонденттарын, репортажтарың солунарга, сеткуддерге, чымды өөредилге номнарына, радио дамчыдылгаларына үндүрген.
Хой чылдарың дүргүзүңда «Тываның аныктары», «Шын», «Чаа орук» солуннарга корреспондентилеп ажылдаан. Оон чогаалкычы салым-чаяны Фүвр, Сутлинге, Чоон-Хемчик кожуунуң «Шынык» тускай корреспондентин болуп ажылдаан чылдарында иле-рэн. Карыма Шырапович Түлүш — тыва амыдыралдың шинчээчини, ыраажымын «Улуг-Хем» сеткууга, Россия Федерацияның «Шынык», «Эле сөзү», «Тыва Республика» «Сылдысчыгаш» солунарга доктаамал үнүп турган новеллалар, чечен чогоалар, шүдүктери-биле ол билдингир апарын, чоңундун манаптыг чогаалкычы болуп берген. Сөөлгү чылдарда оң чогоатканы пародиялар, шуудуглар, баштак чугаалары тыва номчукчуга билдингир апарган.
Чураттымаан көрөй, востан, аргаң, чечен дакаш, журналистикага болуп шөпөч өгөлөн. Көдө амыдыралдың дугайында корреспонденттарын, репортажтарың солунарга, сеткуддерге, чымды өөредилге номнарына, радио дамчыдылгаларына үндүрген.
Хой чылдарың дүргүзүңда «Тываның аныктары», «Шын», «Чаа орук» солуннарга корреспондентилеп ажылдаан. Оон чогаалкычы салым-чаяны Фүвр, Сутлинге, Чоон-Хемчик кожуунуң «Шынык» тускай корреспондентин болуп ажылдаан чылдарында иле-рэн. Карыма Шырапович Түлүш — тыва амыдыралдың шинчээчини, ыраажымын «Улуг-Хем» сеткууга, Россия Федерацияның «Шынык», «Эле сөзү», «Тыва Республика» «Сылдысчыгаш» солунарга доктаамал үнүп турган новеллалар, чечен чогоалар, шүдүктери-биле ол билдингир апарын, чоңундун манаптыг чогаалкычы болуп берген. Сөөлгү чылдарда оң чогоатканы пародиялар, шуудуглар, баштак чугаалары тыва номчукчуга билдингир апарган.

Болук эштери.

Чоон-Хемчик кожуунга солунуң тускай корреспондентини болуп акжалдап турар Карыма Шырапович ТҮЛҮШТҮН үр болгаш аар араваныңиң сөөдүнө мөчөөн-биле хол-баштыр оң өг-бүлөңизге, төрөлдөңизге, өш-өөрүңе, чок кижилеринге ханы кажыкшылды илереттин.
ЧӨРВЕЛЕРНИҢ ӨГ-БҮЛӨЗИНДЕН.
«Шынык» солунуң редакция коллективни солунуң Чоон-Хемчик кожуунга тускай корреспондентини бооп ажылдап чоразан
Карыма Шырапович ТҮЛҮШТҮН аар азырынг уржундан мөчөөн-биле оң өг-бүлөңизге, төрөлдөңизге, чок кижилеринге база өш-өөрүңе ханы кажыкшыдалы илеретип тур.

Кызыл хоорай, Красноармейская, 100, индекс 667000

ТУРГУЗУКЧУЛАРЫ: Тыва Республиканың Чааза болгаш «Шын» солун редакциязының коллективни
Кол редактор Василий ХОМУШКУ.

РЕДАКЦИЯНЫҢ КОЛЛЕГЯЗЫ: Күстүгүр САТ (харым салгалыг секретарь), Арнобор ОКСУР (квалдс редактору), Алдыгы Саая (квалдс редактору).
РЕДАКЦИЯНЫҢ ТЕЛЕФОНАРЫ:
Кол редактор — 3-43-34; кол редакторнуң оракакчызы — 3-33-91; секретарь — 3-28-82.
Солун келбей барганда дараазында телефоннарже долгаар: 3-14-94, 3-57-92.
КИЛДНСТЕР: Чазактын ажыл-чорудулганы-биле харылдаа тулар килдс — 3-34-98, мөдөөлөр ылааны — 3-39-15.
Бухгалтерия — 3-41-16.
Солун недела-ла 3 катап үвер.
Хемчээли 2 парламал ама.
Тираж 20.230.
Чагыт № 85.

Агар санымыс: № 40703819400000010000 КБ «Тыва кредит», ИНН — 1701008465; коды сч 30102810200000000729 БИК 04304729.
Солун Россия Федерациянының Парлагал болгаш массалыг информация чексестериниң талазы-биле хоойлуужу-луганын чорудулганын контроль болгаш буртуктелүүни Тыва элекстерге эргелиниң буртуктегинен.
Бүдүрүлгөңиз дугайы — Т 00007.
Солуна илалаттыг материалдарын авторларыңы болгаш редакцияныг буржука-биле дүлүштей барып болур. Айтылгал сапылар болгаш өскө-лаа фактылары, дыңнагылары дээш авторлар боттары харымлар.